

5 vedtatte saker fra
UNGDOMMENS BYSTYREMØTE
1. november 2016

- **SAK 1: Bedre sidemålsundervisning**
- **SAK 2: Et bedre helsetilbud for unge**
- **SAK 3: Merking av retusjert reklame**
- **SAK 4: Pålagt kildesortering av næringsavfall**
- **SAK 5: Mottaksklasser**

Sak 1 Bedre sidemålsundervisning

Bakgrunn for saken:

I dag er mange elever i Oslo negativt innstilt overfor sidemålsundervisning, og går ut av skolen med for dårlige sidemålsferdigheter. Dette kommer av at vi begynner for sent. Du har størst evne til å lære språk når du er yngre. Om vi begynner med sidemålsundervisningen i femte klasse vil elevene ha fire års trening i å lese og skrive sidemålet deres før de skal begynne å få karakterer i åttende klasse. Det er ikke slik at å begynne tidligere med sidemålsundervisningen er negativt for hovedmålsundervisningen. Tidlig start med lesing og skriving på nynorsk for elever med bokmål som hovedmål kan bidra positivt i skriving på både nynorsk og bokmål. Prøveprosjekt på barneskolene Finstad, Bodøsjøen, Våland i Stavanger og Brattholmen utenfor Bergen har vist at sidemålsundervisning i barneskolen førte til bedre ferdigheter og en mer positiv holdning overfor sidemålet.¹ Et forsøksprosjekt ved Holmlia ungdomsskole i Oslo viste også at barn med annet morsmål enn norsk ikke nødvendigvis tjener så mye på fritak fra sidemålsopplæring, og at de også kan ha nytte av sidemålsundervisning for bedre norskforståelse².

Karakter og undervisning i sidemål fra og med andre klasse på videregående bør være valgfritt. Sidemål bør være et programfag med én skriftlig karakter. Da avskaffer du den upopulære obligatoriske sidemålsksamen, samtidig som alle elever har fått åtte år med sidemålsundervisning i stedet for dagens seks år. De som vil ta programfaget kan få ti år med sidemålsundervisning.

Forslag til vedtak:

- Fremme sidemålsundervisning fra og med femte klasse.
- Fremme sidemål som et programfag i andre og tredje klasse på videregående.
- Søke om prøveprosjekt for denne ordningen.

¹ <http://www.nynorsksenteret.no/nyn/alderssteg/barnetrinn/tidleg-start/artiklar-og-fagstoff>

² http://nynorsksenteret.no/nyn/forskning-og-utvikling/fou_rapportar-1/sidem%C3%A5ls%C3%B8ftet_-holmlia-skole

Sak 2 Et bedre helsetilbud for ungdom

Bakgrunn for saken:

Skolehelsetjenesten er per i dag for dårlig. De fleste skoler i Oslo har i dag helsesøster på skolen kun 1-3 dager i uka. Dette er for dårlig med tanke på elevenes behov, ikke bare for behandling av fysiske skader, men også fordi helsesøster er en person man kan snakke med om man har det vanskelig. Det er viktig å ha en slik person tilgjengelig hver dag. UBM mener derfor at alle skoler må møte Helsedirektoratets anbefalinger for maks antall elever per helsesøster.

Det finnes i skrivende stund bare 5 mannlige helsesøstre i hele Norge, noe som er altfor lite. Det trengs en innsats for å rekruttere flere mannlige helsesøstre – eller helsebrødre. Dette er bl.a. for å møte unge gutters behov for mannlige samtalepersoner og skape et mer kjønnsnøytralt yrke. Mange unge gutter foretrekker å snakke med mannlige helsearbeidere og unngår dermed å dra innom helsesøsteren. Vi tror at flere gutter vil benytte seg av helsetilbudene skolene tilbyr dersom man får inn flere helsebrødre.

Dagens ungdom sliter mer med psykisk helse enn foreldregenerasjonen. UBM mener derfor at det er viktig at skolehelsetjenesten følger denne utviklingen. Derfor vil UBM sikre at det er en psykolog til stede på hver skole flere dager i uka. Det er et behov for økt fokus på psykisk helse i skolehelsetjenesten. UBM vil derfor at skolehelsetjenesten styrker samarbeidet med tjenester som BUP og barnevernet.

Mange unge kvinner er ikke klar over de alvorlige eventuelle bivirkningene som kan komme av å bruke p-piller. Hormonell prevensjon er billigere på sikt enn prevensjon som for eksempel p-piller. Annen hormonell prevensjon, som p-stav og spiral, er billigere på sikt enn prevensjon som for eksempel p-piller. Problemet er bare at mange unge ikke har råd til å betale så store summer på en og samme tid. Det har blitt gjort prøveforsøk med dette i bydel Grünerløkka som har vist seg å være suksessfulle. I Tromsø og Hamar kommune ble det gjennomført lignende forsøk, og her ble antallet svangerskapsavbrudd halvert i forsøksgruppen³. Derfor ønsker vi at det skal være gratis hormonell prevensjon for unge mellom 19 og 24 år.

Sex og Samfunn er et av landets største ressursentre for seksuell helse. Ressurssenteret er en av de mest brukte tjenestene for ungdom i saker som angår seksualitet, men behovet og pågangen er større enn senteret har kapasitet til. Tross Sex og Samfunns behov foreslås det nesten hvert år å kutte i senterets midler. Dette synes ikke UBM er gunstig, med tanke på tilbudets popularitet. Bystyret må bevilge mer midler til Sex og Samfunn for å oppfylle behovet for seksuell helsehjelp blant unge i Oslo.

Forslag til vedtak:

- Alle skoler skal etterkomme helsedirektoratets anbefalinger om maks antall elever per helsesøster.
- Oslo kommune jobber for å rekruttere flere menn til helsesøsteryrket, med mål om en andel på 20% innen 2035.
- Alle skoler har tilgang på psykolog flere dager i uka.

³ <http://www.sintef.no/aktuelt/Gratis-hormonell-prevensjon-halverte-antallet-svangerskapsavbrudd/>

- Det blir økt fokus på psykisk helse i skolehelsetjenesten, og skolehelsetjenesten styrker sitt samarbeid med eksterne tjenester som BUP, Barnevernet osv. Oslo kommune bør anbefale staten at helsesøstre får mulighet til å henvise direkte til BUP.
- Det opprettes etterutdanninger for helsesøstre for å styrke deres kompetanse på psykisk helse.
- Alle bydeler bør tilby gratis hormonell prevensjon til kvinner mellom 16 og 26 år på alle legesentre og helsestasjoner i alle bydeler, uten krav om å være bosatt i den bydelen.
- Sex og samfunn får sine bevilgninger prisjustert, og i tillegg sikres økte bevilgninger som tilsvarer deres behov.
- Midlene til bydelene økes slik at de kan styrke lavterskeltilbud for unge, som blant annet skolehelsetjenesten og helsestasjon for ungdom.
- Innføre obligatorisk opplæring i psykisk helse og psykiske lidelser med innleid fagnemd/psykolog i 8. trinn, med hensikt i forebygging, økt forståelse og bevisstgjøring.
- Innføre markering av Verdensdagen for psykisk helse, med en psykisk helse-temauke i ungdomsskolen og VGS, med hensikt i bevisstgjøring.
- Oslo kommune jobber med å rekruttere flere menn til helsesøsteryrket, med mål om andel på 20% innen 2035. Helsesøsteryrket skal også få et nytt, kjønnsnøytralt navn for å oppfordre både menn og kvinner til å ta del i dette yrket.

Sak 3 Merking av retusjert reklame

Bakgrunn for saken:

Mange ungdommer sliter i dag med psykiske problemer og dårlig selvbilde. I hverdagen blir ungdom i Oslo i høy grad eksponert for bilder av "perfekte" kropper på kollektive transportmidler, på gata og på plakater som dekker enorme vegger i bybildet. Gjennom den retusjerte reklamen skapes skjønnhetsidealer som er helt uoppnåelige. Dette får fatale konsekvenser for byens ungdom. Hele 15% av byens jenter er undervektige viser tall fra SSB⁴. Rapporten om kroppspress og merking av retusjert reklame fra Sito (2014) viser at 80 % av norske jenter og 30 % av guttene opplever kroppspress⁵, og at 50 000 norske kvinner til en hver tid lider av spiseforstyrrelser⁶.

Mote og skjønnhetsindustrien tjener enormt med penger på ungdommens dårlige selvtillit. Industrien får lov til å pumpe ut mengder med retusjert reklamemateriale som konstant får ungdom til å føle at de ikke ser bra nok ut.

Ungdommens Bystyremøte mener den retusjerte reklamen skal merkes for det den faktisk er: Uoppnåelige idealer! Ungdom i Oslo bør ikke være nødt til å konstant sammenligne seg med datakonstruerte kropper.

Kristiansand kommunestyre har vedtatt at all retusjert reklame på bussholdeplasser i området skal merkes⁷. Her kan Oslo hente inspirasjon.

Forslag til vedtak:

- Vi ber om at bystyre skal vedta merking av all retusjert reklame.

⁴ <http://ssb.no/helse/artikler-og-publikasjoner/17-aarige-ungdommer-hver-10.jente-undervektig>

⁵ <http://www.nsd.uib.no/nsd/nsdnytt/08-3/1.html>

⁶ <https://www.fhi.no/fp/psykiskhelse/psykiskelidelser/spiseforstyrrelser/>

⁷ http://www.klikk.no/kvinneguiden/kj_nnsroller/merking-av-retusjert-reklame-1668088.ece

Sak 4 Pålagt kildesortering av næringsavfall

Bakgrunn for saken:

Private husholdninger i Oslo har i dag plikt til å kildesortere. Dessverre stilles det ingen krav om sortering av næringsavfall, som er avfall fra offentlige og private virksomheter. Kildesortering handler ikke utelukkende om klimagassutslipp, men også om jordas begrensede ressurser. Statistikk fra SSB viser at næringslivet resirkulerer mer, men at avfallsforbrenning samtidig har økt betraktelig. Av 2,3 millioner tonn avfall som oppsto i industrien i 2008, ble omkring tre fjerdedeler sendt til gjenvinning - enten til materialgjenvinning eller forbrenning med energiutnyttelse. Vi bør forbrenne mindre og resirkulere mer.

Oslo kommune har en unik mulighet til å fremme kildesortering. Kommunen kan stille krav til offentlig sektor og kreve at deres egne virksomheter fører en miljøvennlig og bærekraftig organisering. Oslo kommune kjøper i dag en rekke tjenester av privat næringsliv. Krav om kildesortering bør være tilstede hos alle bedrifter som leverer tjenester for kommunen. Kommunen bør fremme et nasjonalt regelverk som stiller krav om kildesortering for alle bedrifter i Norge.

Forslag til vedtak:

- Offentlige kommunale næringer, slik som Osloskolen, pålegges å kildesortere på likt grunnlag som husholdninger.
- Kreve at tjenester Oslo kommune benytter seg av kildesortering.
- Fremme et nasjonalt kildesorteringsregelverk for næringer, som inkluderer plast-, mat- og papiravfall.
- Pålagt kildesortering i alle nabolag.
- Én time kildesortering i skoletiden med informasjon og opplæring om hvordan det gjøres, spesielt det mer avanserte avfallet.

Sak 5 Mottaksklasser

Bakgrunn for saken:

I dag finnes det over 60 millioner mennesker på flukt i verden. I løpet av 2015 kom over 30 000 av disse til Norge, og flere vil komme i årene fremover. En stor del av disse flyktningene er unge som trenger skolegang. Det er ekstremt viktig at Osloskolen har midlene til å ta imot alle de nye elevene.

Innføringsklasser er et frivillig tilbud i tillegg til særskilt norskopplæring. I Opplæringslova § 2-8 beskrives de som følger: *“Kommunen kan organisere særskilt opplæringstilbud for nykomne elever i egne grupper, klassar eller skolar. Vedtak om slik opplæring i særskilt organisert tilbud kan berre gjerast dersom dette er rekna for å vere til beste for eleven.”* Oslo kommune benytter aktivt muligheten til å ha egne innføringsklasser, og har i dag innføringsklasser på 22 ulike skoler. Elevene som går i disse klassene får fokusert norskopplæring i tillegg til vanlig undervisning. Intensjonen er god, men i praksis fungerer de ikke godt nok.

Innføringsklassene i Oslo er ikke problemfri. Dårlig kontakt med resten av elevmassen og kritikkverdig undervisning er hverdagskost for alt for mange innføringselever. Det er mange åpenbare mangler ved dagens ordning, og politikerne, skolelederne og Utdanningsetaten må ta tak.

Foreldre har reagert på segregering, og forteller at elevene har friminutt til andre tider og klasserom i andre bygg enn resten av elevmassen. På flere skoler blir mottakselevne tilsidesatt og stuert vekk fra den øvrige elevmassen. Slik segregering er uakseptabel, og må stoppes umiddelbart.

Mottaksklassene fortjener en satsning som faktisk når ut til enkeltelevene. Politikere, skoleledere, lærere og elever må alle ta sitt ansvar for å gjøre situasjonen bedre. For å klare dette er det viktig at mottaksklasser kommer på dagsorden, slik at de gode idéene og tiltakene faktisk blir hørt.

Forslag til vedtak:

- Oslo kommune oppnevner et utvalg bestående av elever, lærere, skoleledere, utdanningsetaten og politikere som skal evaluere mottaksklasseordningen.
- Mottakselever skal ha klasserom, friminutt og aktiviteter sammen med de andre elevene. Skoleledelsen skal ha ansvar for å inkludere innføringsklassene i skolemiljøet.
- Oslo kommune må sørge for en bedre fordeling av innføringsklassene mellom øst- og vestkanten.